

(א) לעיל נ: מד, ט (לעיל יג, א) (לעיל יג, ב) (לעיל לג, ב) (לעיל יג, א) (לעיל יג, א) (לעיל יג, א)

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ובעל וכו' יפה ומתרחק כל ק':

גליון הש"ס

רש"י ד"ה באנו למהלוקת וכו' דאבן נבו היינו בור. עיין לעיל דף כה ע"כ מוס' ד"ה וישוק':

רבינו חננאל

אמר רב חסדא מודה רב בבור ברשותו כו'. פירש רבי חננאל דזוק"ל כגון שהכניס שורו בחצר חבירו ברשותו ונפל לבור. דאמר ל"י בעל השור מה נפשך כו'. תני רב חנניה לסיועי לרב. ק"ל כרב. פ"ח זצ"ל דהני כולהו משנינא אליבא דרב, ותני נמי רב חנניה לסיועיה, הילכתא כותיה דרב בהא. נימא כורה גרם. ור"ח ז"ל פ"י הכורה הוה אינו כורה בתוך הבור אלא במקום אחר הוא כורה ומכח הכורה נבעת השור ונפל וכתב דהכורה פטור משום דיכול לומר אנא ברשות קא עבידנא. ופ"ח זצ"ל, הילכתא כו' נתן, דאוקמינא מתני' בנותיה, (ופירך) ופירקין רבא, ר' נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דרינא.

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נג.

עין משפט
נר מצוה

עך א ב ג ד מ"י פ"י
מהלכות י"מ הלכה י"ז
סגן עשין סח טו"ש ח"מ
ק"י מי טעף לא ועי'
מ"מ ובהשגות:
ע"ב ה ז ח מ"י שם
הלכה י"ז טו"ש שם
טעף ל"ז:
פ ט י מ"י שם הלכה כ'
טו"ש שם טעף ל"ז:

מוסף רש"י

להבלו ולא לחבטו. משום דעצד ליה הצל לצור ולא משום חבטו (לעיל ג). רבי נתן דיינא הוא. א"כ"ז היה מלאמנין בהריות צ"י מתלא (ב"ח פ"ד). דאמר ליה בעל השור. ההווג, לבעל הבור אנא תוראי בבירך אשכחיתיה. מ, הג"ח כל הטק עליו מה דלית לי לאשתלומי מבעל השור משתלמנא, אם תס הוא משלם רביע, ואפילו הויקו הוא לצדו לא היה משלם אלא חצי זקק ועשוי שש אחר עמו ישלם רביע, והשאר משתלמנא מיך (לעיל יג).

שמואל לטעמיה דאמר להבלו וב"ש להבטו. וא"ת ללמא כי מחייב צבצבו היינו כשנתקל צבור אצל הכא הכרייה גרם לו ליפול וגם נחצט צקרקע עולם צהא הוה פטור וי"ל דשפיר הוה לטעמיה דאשכחן דמחייב צבצבטא כשנחצט על ידי מעשיו:

בעל השור חייב. פי' מחלצה גזבל הצבור פטור לגמרי גזירת הכתוב מונפל שמה שור או חמור מעצמו ולא שיפילוהו אחרים כדפרישית פרק קמא (דף יג. וסו 4):

ובעל הבור משלם מחצה. שטוה או מהלך צלילה קאמר דאי צפקח ציוס הא תנינא לעיל דפטור ופי' תימא ד"מ כשנפל מעצמו אצל הפילוהו אחרים חייב א"כ כשנפל נמי מעצמו ליחייב דתחילתו בפשיעה פן יפול ע"י שוריים וסופו צאונס חייב אלא על כרחיך שור פקח נשמר יפה (א) ומתקן כל כך מן הבור שאין שוריים אחרים יכולין להפילו צמוכו:

רעורם קסבר האי פלגא נוקא בו' אנא תוראי בבירך אשכחיתיה. וא"ת כיון דפלגא נוקא עצד מה סבדא היא זו דמשום לאשכחיה צבור משלם יותר ממנה שהויק והיה רוצה ר"י לפרש דהויק האי פלגא הויקא עביד צעלמא כגון צשני שוריים שהויקו אצל הכא צשור עצד כדלמנא את קטלמיה דצציקר אשכחתי' ולכן מאי דלית לי לאשתלומי מינייה משתלמנא מיך וחזר צו ר"י מפירוש זה דא"כ מועד ל"י נתן אמאי משלם מחלצה כי היכי דמהני שותפות לצור שאין צבור משלם אלא חצי ממנה שהויק כמו קן יועיל שותפות הצבור לשור ולא ישלם השור מחלצה וצמט נמי איכא להקשות אמאי משלם רביע ע"כ נראה דצבור נמי פלגא נוקא עצד ומשום שגמר הויק ודומה כמו שעשאו כולו אמרינן כי ליכא לאשתלומי מצעל השור משתלם מצעל הצבור:

וזה וזה צבור. ואפילו הכי אשמועינן מתניתין דפטור הואיל ולא מהצלב מית אלא מהצטוב וקרקע עולם דצני רה"ר הויקמו: רצה אמר הכא צמאי עסקינן. דקמני לאחריו חייב: צמספך נדפל על אפיה. צרישא ומקמי דמטא לקרקעימא נתהפך ונפל על גביה: דאהני ציה. צבצבא שנקנס צו צתחילת נפילה והועילה צו להמית היא המיתמו: הכא צנוקי צור צשור. שהשור נכנס לחצר צעה"צ שלא צרשות ולא הפקיר לא רשותו ולא צורו ונפל לצור והצאיש את מימיו: דרך נפילה. על פניו משמע דרוצ צהמות הנופלין צעלמק על פניהם נופלים: נפל לפניו מקול הכרייה חייב ואמאי נימא כורה גרם ליה. וכורה פטור הוא דגרמא צעלמא הוא (ואפילו הכורה צעל הבור איכא למיפטריה מהאי טעמא דכיון דמשום גרמא נפל אסתלק חויבא דצבור מינייה ומני אפשעימא דקול הכורה וההוא גרמא צעלמא דפטור ע"ה) וכשאין הכורה צעל הבור עסקינן אלא שהוא שמיור וכגון שהימה צור כרויה ועומדת קודם לכן דאי האי כרייה הוי כורה חייב דאין שליח לדבר עבירה דאסור לקלקל רה"ר: צעל הבור הויקא עביד. כלומר צמוך שלו נמלא המוק וכל איכא דלא אפשר לאשתלומי מכורה דקול גרמא צעלמא הוא משתלם מינייה דצעל הבור: צעל הבור פטור. צין שהשור הניקז שטוה צין שהוא פקח דאמר ליה צעל הבור אי לא תורך לא נפל והאי דחיפה מעשה צידים הואי ולא גרמא: רבי נתן אומר צעל הבור משלם מחלצה. שהרי צין שניה המיתוהו. אפי' הוי שור הניקז פיקח חייב דליכא לזימנר אצעי לך עיני ומיזל דהא חצירו דחפו: הא צסס. צעל השור משלם רביע וטעמא מפרש לקמיה: הא צמועד. דמיחייב נ"ש דכל חד משלם מחלצה ממנה נפקח אי תרווייהו כוליה הויקא עביד דעל ידי חד מינייהו מייט השתא דעבדי תרווייהו משלם כל חד פלגא אי כל חד וחד פלגא הויקא עביד מאי דעבד משלם דהא מועד הוא: אי קסבר האי כוליה הויקא עצד. הואיל דבלאו צור נמי מייט הוי כאלו המיתו כולו וכן גבי צור הואיל ובלאו מכת נגישות השור הוי מייט כאלו המיתו כולו ומשום הכי מחמיר ג' חלקים על צעל הבור: האי משלם פלגא והאי פלגא. כיון דצעל השור נמי כוליה הויקא עצד ושור תס משלם חצי זקק שהוא עושה: ואי קסבר. הואיל ושניהם עשאוה יחד האי פלגא עצד והאי פלגא עצד ומשום הכי שור רביע הוא דמשלם דהא תס הוא ופלגא מאי דעבד משלם: וצעל השור. דתס הוא לשלם רביע ובעל הצור דמועד הוא לשלם פלגא ואידך מפסיד ניזק: רבי נתן אצ ציס דין. צמסכת הוריות

הוא פלגא הויקא עבד והאי פלגא הויקא עבד בעל הבור משלם פלגא ובעל השור רביע ואידך רביעא מפסיד אמר רבא ר' רבי נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דדינא לעולם קסבר האי כוליה הויקא עבד והאי כוליה הויקא עבד ודקא קשיא לך לשלם האי פלגא והאי פלגא משום דאמר ליה בעל השור לבעל הבור שותפותאי מאי אהניא לי איבעית אימא לעולם קסבר האי פלגא הויקא עבד והאי פלגא הויקא עבד ודקא קשיא לך בעל הבור משלם פלגא ובעל השור משלם רביע ואידך רביעא נפסיד ממשום דאמר ליה בעל השור לבעל הבור אנא תוראי בבירך אשכחיתיה את קטלמיה מאי דאית לי לאשתלומי מהיאך משתלמנא מהיאך משתלמנא ממך: אמר רבא הניח אבן ע"פ הבור ובא שור ונתקל בה ונפל בבור באנו למחלוקת ר' נתן ורבנן פשיטא מהו דתימא התם הוא דאמר בעל הבור לבעל השור אי לאו בירא דידי תוראי הוה קטיל ליה אבל הכא מצי א"ל בעל אבן לבעל הבור אי לאו בירא דידך אבנא דידי מאי הוה עבדא אי הוה מיתקל בה הוה נפל וקאי קמ"ל דאמר ליה אי לאו אבן לא הוה נפיל לבירא איתמר שור

בסופה דף יג: [א] שותפותאי מאי אהניא ל' בלאו שותפות נמי פלגא הוא דמשתלמנא וכיון דצעל הבור נמי כוליה הויקא עביד משלם ג' חלקים: אם קטלמיה. צמוך שלך מלחמתי: מאי דאית לי כו'. אצל רבנן צמר מעיקרא אולי וסצדי דצעל השור כולה הויקא עבד הלכך צמועד צעל השור משלם כוליה וצמט צעל השור משלם פלגא ופלגא מפסיד וגבי מתניתין נמי צמר כורה אוליין ושניהם פטורין: הניח אבן. צור כרויה ודאס אחר צא והניח אבן על שפתה: צאנו למחלוקת כו'. לרבנן צעל האבן חייב דהוא גרם כל הנפילה ומשום גרמא צנוקין ליכא למיפטריה דלאבן נמי היינו צור והויקא צידים הוא דמשתלמא צפ"ג (דף סח: ט) הא מה דומה לזה אצנו וסכינו כו' ולרבי נתן צין שניהם משלמי: